

A TANÍTÓKÉPZÉS AZ INTEGRÁLT FELSŐOKTATÁSBAN

Bollókné Panyik Ilona, Hunyady Györgyné

Eötvös Loránd Tudományegyetem, Tanító- és Óvóképző Főiskolai Kar, Budapest
bollok@mars.tofk.elte.hu

Kulcsszavak: tankötelezettség, alapfokú oktatás, tanítóképzés, integráció

Előadásunk célja azoknak a főbb problémáknak a számbavétele, amelyek ma jellemzik a tanítóképzést, s amelyek sikeres vagy sikertelen megoldása évtizedekre megszabhatja a pedagógusképzés ezen ágának jövőjét. A problémák kialakulásának megértéséhez felidézünk azt a történeti folyamatot, amelynek eredményeképpen kialakult a tanítóképzés "kettős kötődése": egyfelől megtartotta és továbbfejlesztette erős – tartalmi és szervezeti – kapcsolatait a közoktatással, másfelől kiemelkedett a középfokú oktatás keretei közül, főiskolai szintűvé vált. A tankötelezettség kiterjesztése, az alapfokú oktatás képzési szintjeinek, valamint a tanítóképzés időkereteinek emelkedése közötti történeti összefüggéseket mutatjuk be azzal a szándékkal, hogy a jelenlegi helyzetet össze tudjuk vetni a fejlett európai országok oktatási trendjeivel. Elemezzük 15 európai ország kötelező oktatási időtartamát, ezen országokban a képzési szintek rendszerét, majd összehasonlítjuk a hazai jellemzőkkel. A tankötelezettség kiterjesztése megköveteli, hogy – európai minták alapján – legalább az alapfokú iskolát kellene egységesnek tekinteni, ez az iskola az 1-6. osztályt foglalná magában. 1975 óta a fejlett európai országokhoz hasonlóan az alapfokú oktatás pedagógusai főiskolát végzett szakemberek. A képzés főiskolai szintre emelésének rövid történeti elemzését követi a 158/1994 (XI.7.) sz. kormányrendelet nyomán kialakult 4 éves időtartamú, elméletigényes és gyakorlatorientált oktatás bemutatása. A tanító szak tartalmilag megújult, felkészíti a tanítójelölteket az 1-4. osztályban folyó nevelő-oktató munkára, valamint egy műveltségterületen az 5-6. osztályos tanulók oktatására is. A tanítói kompetencia kiterjesztése – véleményünk szerint – az alapfokú oktatás funkcióinak megerősödését szolgálja. A jövő kérdése az, hogy a – közoktatás változásaira figyelve – szükség lesz-e az 5-6. osztály feladataira teljesebb körben felkészíteni a tanítójelölteket. Az egész felsőoktatásban lejátszódó átalakítási folyamatok eredményeként 2000 január elsején, a felsőoktatás integrációja következtében Magyarországon megszűntek az állami fenntartású, tiszta profilú, vagy legalábbis hagyományosan tanítóképzéssel foglalkozó intézmények. Az integráció nyomán kialakult új struktúrákban a tanítóképzés korábbi egységes szervezeti kereteit sokszínű szerveződés váltotta fel. Az így kialakult rendszert összehasonlítjuk az EU országaiban működő képzési struktúrákkal, a különbség elgondolkodtató: Németország kivételével országonként egységes a képzés rendszere, nálunk olyan fokú széttagoltság következett be, amelynek a képzés színvonalát, minőségét érintő következményeit már sejteni lehet. Előadásunkban kitérünk a bolognai megállapodás alapján kialakult új problémahelyzetre, s felvázolunk egy olyan modellt, amely szerint a tanító szak a tervezett többszintű felsőoktatásban egyenértékű az egyetemi képzés alsó szintjével, s a kiadott oklevelek tartalmazzák a szakképzettség megjelölését is. A képzés problémáinak sorában felvetjük azt a jogos igényt, hogy a jelenlegi finanszírozás, tarthatatlan, s ez a gyakorlatorientált szak abszolút és relatív mértékben is magasabb ráfordítást igényel.